

Κυριακή Ι΄ Λουκά: Η θεραπεία τής συγκύπτουσας

Άγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς

(Λουκ. ιγ΄ 10-17)

Ο Κύριος Ιησούς Χριστός επισκέφτηκε τη γη δυναμικά αλλά ταπεινά, για να διδάξει τους ανθρώπους ν' αγαπούν το θεό και τον άνθρωπο. Οι άνθρωποι από μόνοι τους είναι αδύναμοι. Η αγάπη τού θεού τους κάνει δυνατούς. Από μόνοι τους οι άνθρωποι είναι υπερήφανοι. Η αγάπη για τον άνθρωπο τους κάνει ταπεινούς. Η αγάπη για τον άνθρωπο προέρχεται από την αγάπη για το θεό. Η ταπείνωση προέρχεται από μια αίσθηση θεϊκής δύναμης. Η αγάπη για τον άνθρωπο χωρίς αγάπη για το θεό είναι ψεύτικη. Κάθε άλλη δύναμη εκτός από εκείνη του θεού, είναι υπερήφανη και ψεύτικη.

Οι άνθρωποι όμως έχουν βρει κι έναν τρίτο δρόμο, που δεν είναι ούτε αγάπη για το θεό ούτε αγάπη για τον άνθρωπο. Είναι η αγάπη για τον εαυτό τους, η φιλαυτία. Η φιλαυτία είναι φράγμα που τους χωρίζει από θεό κι απ' ανθρώπους και τους αφήνει εντελώς απομονωμένους. Όταν ο άνθρωπος αγαπά μόνο τον εαυτό

του, δεν αγαπά ούτε το θεό ούτε το συνάνθρωπό του. Δεν αγαπά ούτε τον άνθρωπο που κρύβει μέσα του. Αγαπά μόνο τις σκέψεις για τον εαυτό του, τη φαντασίωση του εαυτού του. Αν επρόκειτο ν' αγαπήσει τον μέσα άνθρωπο, θ' αγαπούσε ταυτόχρονα και την εικόνα του θεού που φέρει μέσα του και σύντομα θα κατέληγε ν' αγαπά το θεό και τον άνθρωπο, γιατί τότε θ' αναζητούσε το θεό και τον άνθρωπο στους άλλους ανθρώπους, ως αντικείμενα της αγάπης του.

Η φιλαυτία δεν είναι αγάπη. Είναι απόρριψη του θεού και περιφρόνηση του ανθρώπου, είτε φανερή είναι είτε κρυμμένη. Η φιλαυτία δέν είναι αγάπη, είναι αρρώστια. Είναι μια σοβαρή αρρώστια που αναπόφευκτα συμπαρασύρει μαζί της κι άλλες αρρώστιες. Όπως η ευλογία προκαλεί με σιγουριά πυρετό σ' ολόκληρο το σώμα, έτσι κι η φιλαυτία παράγει τη φωτιά τού φθόνου και της οργής σ' ολόκληρο τον άνθρωπο. Ο φίλαυτος άνθρωπος είναι γεμάτος φθόνο για εκείνους που είναι καλλίτεροι ή πιο πλούσιοι απ' αυτόν, πιο μορφωμένοι ή πιο σεβαστοί στους ανθρώπους. Το φθόνο ακολουθεί πάντα η οργή κι ο θυμός, όπως από τη φωτιά βγαίνει ο καπνός. Η κρυμμένη οργή που ξεπροβάλλει που και που, φανερώνει όλη την ασχήμια της άρρωστης καρδιάς που έχει προσβληθεί από το δηλητήριο της φιλαυτίας.

Η σημερινή ευαγγελική περικοπή μας παρουσιάζει καθαρά από τη μία μεριά την εικόνα της μεγάλης αγάπης του Χριστού για τον άνθρωπο κι από την άλλη τη φιλαυτία των Φαρισαίων, μαζί με το φθόνο και την οργή τους.

«Ην δε (Ιησούς) διδάσκων εν μία των συναγωγών εν τοις σάββασι• και ιδού γυνή ην έχουσα πνεύμα ασθενείας έτη δέκα και οκτώ, και ην συγκύπτουσα και μη δυναμένη ανακύψαι εις το παντελές» (Λουκ. ιγ' 10, 11).

Τό Σάββατο ήταν ημέρα κοινής προσευχής για τους Ιουδαίους, όπως η Κυριακή είναι για μας τους χριστιανούς. Αν και ο Κύριος συχνά πήγαινε στην έρημο για ησυχία και μόνωση και περνούσε νύχτες ολόκληρες στην προσευχή, δεν απέφευγε την κοινή προσευχή με τους άλλους στη συναγωγή. «Και εισήλθε κατά το ειωθός αυτώ εν τη ημέρα των σαββάτων εις την συναγωγήν», γράφει σ' άλλο σημείο ο ευαγγελιστής (Λουκ. δ' 16). Συνήθιζε να πηγαίνει στη συναγωγή για την κοινή προσευχή. Δεν του ήταν απαραίτητο αυτό, αλλά το έκανε από ταπείνωση, αλλά και ως παράδειγμα για μας.

Ακούμε σήμερα διάφορες υπερήφανες φωνές: «Προσεύχομαι στο

σπίτι, δεν έχω ανάγκη να πάω στην εκκλησία για να προσευχηθώ». Έτσι μιλάει η ανοησία κι η υπερηφάνεια. Το παράδειγμα του Χριστού μας διδάσκει με σαφήνεια πως πρέπει να κάνουμε και το ένα και το άλλο. Και μόνοι μας να προσευχόμαστε μυστικά και στην εκκλησία μαζί με τους αδελφούς μας.

Ο Κύριος δεν πήγαινε μόνο για να προσευχηθεί στη συναγωγή. Συχνά ερμήνευε τις Γραφές εκεί και δίδασκε τους ανθρώπους, λέγοντας λόγια θεϊκά, που δεν έχουν καταγραφεί στα ευαγγέλια. «Και πάντες... εθαύμαζον επί τοις λόγοις της χάριτος τοις εκπορευομένοις εκ του στόματος αυτού» (Λουκ. δ' 22). Υπάρχουν πάρα πολλοί τέτοιοι λόγοι που δεν έφτασαν ως εμάς, έχουμε όμως αρκετούς για να μας γεμίσουν με σοφία και να μας σώσουν.

Ο Κύριος Ιησούς πήγαινε επίσης στη συναγωγή για να βρει την κατάλληλη στιγμή να υπηρετήσει τους ανθρώπους με τα θαυμαστά έργα Του, που μαρτυρούσαν τη σωτηρία που προσφέρει και τη θεότητα Του. Ένα τέτοιο θαυμαστό έργο έκανε με την ευκαιρία που περιγράφεται στο σημερινό ευαγγέλιο.

Μια συγκύπτουσα γυναίκα ήρθε στη συνάγωγη. Την είχε δέσει ο σατανάς κι είχε μείνει στην κατάσταση αυτή όχι μια βδομάδα, ένα μήνα ή ένα χρόνο, αλλά δεκαοκτώ ολόκληρα χρόνια και δεν ήταν δυναμένη ανακύψει εις το παντελές. Με το κεφάλι, σκυμμένο ως τα γόνατά της η ταλαίπωρη γυναίκα δεν μπορούσε να δει ούτε τον έναστρο ουρανό, μα ούτε και τα πρόσωπα των ανθρώπων γύρω της.

Το πονηρό πνεύμα προσπαθούσε να πλανήσει τους απογόνους του Αδάμ και της Εύας. Τους έδινε ψεύτικες υποσχέσεις πως, αν τον υπάκουαν, θα γίνονταν ισόθεοι. Αντί να γίνουν θεοί όμως, οι προπάτορες του ανθρώπινου γένους βρέθηκαν ξαφνικά να φορούν δέρματα ζώων. Η γυναίκα της παραβολής τώρα, που ήταν απόγονός τους, είχε γίνει τόσο δύσμορφη, ώστε όσοι την έβλεπαν έτρεμαν και τα ζώα φοβούνταν. Αυτή ήταν η ισοθεΐα που υποσχέθηκε ο πονηρός στον άνθρωπο!

Η συγκύπτουσα δεν μπορούσε με κανένα τρόπο ν' ανορθωθεί. Ήταν αδύνατο να ισιώσει το σώμα της για δεκαοκτώ χρόνια. Σερνόταν στη γη σαν αγελάδα, το κεφάλι της ήταν γερμένο κι έφτανε ως τα γόνατα. Είναι ζωή αυτή; Όχι, αυτή δεν είναι ζωή, είναι καταδίκη. Η αδυναμία της γυναίκας ήταν τόσο μεγάλη και την κουβαλούσε τόσα χρόνια, ώστε όσοι την έβλεπαν για πρώτη φορά την αποστρέφονταν όσοι την κοίταζαν λίγο περισσότερο δεν την έβλεπαν σαν ανθρώπινη ύπαρξη αλλά σαν ένα ξερό και γερμένο δέντρο που δεν άξιζε τίποτ' άλλο, παρά να κοπεί και να γίνει

καυσόξυλα. Η σκληρότητα αυτή των ανθρώπων προς την τερατόμορφη γυναίκα ήταν πραγματικά πιο τερατώδης κι από την ίδια την τερατωδία.

Ο Κύριος που αγαπά τον άνθρωπο, κοίταξε μ' ενδιαφέρον και συμπάθεια το ταλαίπωρο αυτό ανθρώπινο πλάσμα. Δεν έβλεπε μπροστά Του ένα στραβό και κυρτωμένο δέντρο, μα μια θυγατέρα του Αβραάμ, ένα πλάσμα που δημιούργησε ο Θεός και άξιζε να το ελεήσει. «Ιδών δε αυτήν ο Ιησούς προσεφώνησε και είπεν αυτή· γύναι, απολέλυσαι της ασθενείας σου· και επέθηκεν αυτή τας χείρας· και παραχρήμα ανωρθώθη και εδόξαζε τον Θεόν» (Λουκ. ιγ' 12-13).

Ο Κύριος έκανε το θαύμα αυτό όχι επειδή του το ζήτησε η γυναίκα ούτε για ν' ανταποκριθεί στην πίστη της. Το έκανε με δική Του πρωτοβουλία και με τη δική Του δύναμη. Αυτό είναι μια σαφής αντίκρουση εκείνων που θέλουν κακόγνωμα να υποβαθμίσουν το μεγαλείο των θαυμάτων του Χριστού, με τον ισχυρισμό πως τα θαύματα γίνονται μόνο με την αυθυποβολή εκείνων που δέχονται το θαύμα. Πού είναι το στοιχείο της αυθυποβολής στη συγκύπτουσα αυτή γυναίκα; Η αναπηρία της την εμπόδιζε ακόμα και να δει το πρόσωπο του Χριστού. Δε ζήτησε από το Χριστό να την ελεήσει, να την σπλαχνιστεί, ούτε και έδειξε με οποιοδήποτε τρόπο την πίστη της. Κι όχι μόνο αυτό. Η γυναίκα δε βρισκόταν καν κοντά στο Χριστό. Δεν τον πλησίασε εκείνη, Αυτός την κάλεσε κοντά Του. Όπως ο ποιμένας που βλέπει ένα από τα πρόβατά του μπλεγμένο στ' αγκάθια, μισοπεθαμένο και άφωνο, κάνει την πρώτη κίνηση, έτσι έκανε κι ο στοργικός Κύριος, ο Καλός Ποιμένας. Έκανε την πρώτη κίνηση προς το πρόβατό Του, που είχε μπλέξει στα δίχτυα του σατανά. Την ονόμασε «γυναίκα». Δεν την είπε «ανάπηρη», «τέρας», «σκιά της ζωής» ή «αμαρτωλή», αλλά «γυναίκα». Και μόνο με τη λέξη «γυναίκα» ο Κύριος αποκατέστησε τη χαμένη της αξιοπρέπεια. Μετά τη θεραπεία από την αναπηρία της και στο τέλος ακούμπησε πάνω της τα πάναγμα χέρια Του, για να ολοκληρώσει τη θεϊκή δωρεά Του.

Να, ποια είναι η διαδικασία της πράξης του Κυρίου: Πρώτα της έριξε μια στοργική ματιά· έπειτα, της απεύθυνε μια δυναμική λέξη· τέλος, άπλωσε πάνω της το στοργικό χέρι Του. Της έδωσε όλα όσα είχε στερηθεί για δεκαοκτώ ολόκληρα χρόνια. Αν κάποιος την είχε ποτέ συμπαθήσει, η συμπάθειά του δε θα ήταν καθαρή, αλλά ανάμικτη με φόβο, με οίκτο και υπερηφάνεια. Αν κάποιος της είχε ποτέ μιλήσει, θα τό 'κανε από ανάγκη κι έπειτα θα βιαζόταν ν' απομακρυνθεί από κοντά της. Αν κάποιος είχε

αναγκαστεί από τις συνθήκες να την ακουμπήσει, θα το είχε κάνει με τ' ακροδάχτυλά του κι ύστερα θά 'τρεχε για να πλύνει τα χέρια του. Ο Κύριος Ιησούς όμως την κάλεσε σκόπιμα κοντά Του, της είπε πρώτα τα θεραπευτικά λόγια Του κι έπειτα ακούμπησε και τα δυό θαυματουργά χέρια Του πάνω της. Φέρθηκε στην άγνωστη αυτή γυναίκα, όπως θα φερόταν ένας πατέρας στη θυγατέρα του. Αν τέτοια ευεργεσία γινόταν στη μαύρη γη ή στο λαμπερό ήλιο, η γη θα σειόταν κι ο ήλιος θα δάκρυζε. Η ευεργεσία όμως έγινε στη συγκύπτουσα γυναίκα κι εκείνη ανορθώθηκε αμέσως.

Πώς μπορεί να ισιώσει μια κυρτή σπονδυλική στήλη χωρίς να σπάσει; Πώς μπορεί ένας αγκυλωμένος σβέρκος να κινηθεί χωρίς να προκαλέσει πόνο; Θα χρειάζονταν ένα εκατομμύριο χρόνια, αποφαινόνται τα αδαή μυαλά των συγχρόνων μας, για να ευθαστεί η σπονδυλική στήλη ενός πιθήκου κι ο πίθηκος να γίνει άνθρωπος. Μιλάνε έτσι έπειδη δε γνωρίζουν τη δύναμη του Θεού. Χρειάστηκε ένα μόνο δευτερόλεπτο κι ένας λόγος του Κυρίου Ιησού, για να ορθωθεί η συγκύπτουσα και να ισιώσει η σπονδυλική της στήλη, που ήταν πιο κυρτή από του πίθηκου.

Πώς ισιώνει μια σπονδυλική στήλη; Πώς λυγίζει ένας αγκυλωμένος σβέρκος; Πώς θεραπεύεται ένα τέρας; Πώς ελευθερώνονται τα παγιδευμένα πρόβατα; Πώς μια άφωνη μούμια αποκτά φωνή και τολμά να μιλήσει; Μη ρωτάτε για όλ' αυτά. Δοξολογήστε απλά το Θεό, όπως έκανε κι η πρώτη συγκύπτουσα γυναίκα: και παραχρήμα ανορθώθη και εδόξαζε τον Θεόν.

Βλέπουμε πως μαζί με το σώμα της γυναίκας, θεραπεύτηκε κι η ψυχή της. Μόνο η θεραπευμένη ψυχή μπορεί να δοξολογεί το Θεό για «παν δώρημα τέλειον», απ' όπου κι απ' όποιον κι αν προέρχεται. Η ανίατη ψυχή ξεχνά πως ο Θεός είναι ο Δοτήρας παντός αγαθού και γι' αυτό ευχαριστεί και δοξάζει μόνο τα θνητά χέρια, με τα οποία ο Θεός συνηθίζει να δίνει τις δωρεές Του στους ανθρώπους. Ο Κύριος Ιησούς ήθελε να μας διδάξει πως πρέπει να ευχαριστούμε και να δοξολογούμε πάντα το Θεό. Γι' αυτό κι έδωσε στον θεραπευμένο Γαδαρηνό την εντολή: «Υπόστρεφε εις τον οίκον σου και διηγού όσα εποίησέ σοι ο Θεός» (Λουκ. η' 39). Οι άνθρωποι θαύμαζαν τον Κύριο και δοξολογούσαν το Θεό, μόνο όταν τον έβλεπαν να κάνει θαύματα. Ο Χριστός, όταν πλησίαζε το τέλος Του, έλεγε: «Πάτερ... εγώ σε εδόξασα επί της γης» (Ιωάν. δ' 4).

Όλ' αυτά λειτουργούν για έλεγχο δικό μας, που όταν κάνουμε κάποιο καλό στους ανθρώπους, ζητάμε να ευχαριστούν εμάς κι όχι

το θεό. Όλα τα καλά που δεχόμαστε από τους ανθρώπους δεν τα παίρνουμε από εκείνους, αλλά μέσω εκείνων. Ο Πατέρας στέλνει τις δωρεές Του στα παιδιά Του μέσω των παιδιών Του. Το κάνει αυτό με την καλή Του θέληση, με χαρά. Σ' Εκείνον πρέπει κάθε δόξα και ύμνος στους αιώνες των αιώνων.

Το ευαγγελικό ανάγνωσμα όμως δεν τελειώνει εδώ. Ως τώρα ακούσαμε για ένα θαύμα φωτεινό, τώρα θ' ακούσουμε για ένα θαύμα σκοτεινό. «Αποκριθείς δε ο αρχισυνάγωγος, αγανακτών ότι τω σαββάτω εθεράπευσεν ο Ιησούς, έλεγε τω όχλω· εξ ημέραι εισίν εν αις δει εργάζεσθαι· εν ταύταις ουν ερχόμενοι θεραπεύεσθε, και μη τη ημέρα του σαββάτου» (Λουκ. ιγ' 14). Αυτά είναι λόγια τού πονηρού υιού τού σκότους. Θαρρείς πως ο σατανάς που έφυγε από τη συγκύπτουσα γυναίκα, μπήκε μέσα σ' αυτόν. Έτσι μιλάει η φιλαυτία μαζί με τους αχώριστους συντρόφους της, το φθόνο και την οργή. Ο Χριστός θεράπευσε, ο αρχισυνάγωγος όμως κατέφυγε στην κατασπίλωση του θαύματος. Ο Χριστός ελευθέρωσε μια ανθρώπινη ζωή από τα σατανικά δεσμά κι ο άλλος κατασυκοφαντούσε. Ο Χριστός έβγαλε το πονηρό πνεύμα από την άρρωστη γυναίκα κι εκείνος οργίστηκε επειδή ο θεραπευτής έβγαλε το δαιμόνιο από μια πόρτα κι όχι από μίαν άλλη. Ο Χριστός άνοιξε τον ουρανό στους ανθρώπους κι αποκάλυψε το ζωντανό θεό· ο άλλος έκνευριστηκε επειδή άνοιξε τον ουρανό το πρωί κι όχι το απόγευμα. Ο Χριστός πήγε με φως στους αιχμαλώτους στη φυλακή κι ο άλλος τον επιτίμησε επειδή δεν άφησε να κάνει το καθήκον αυτό μια άλλη μέρα.

Βλέπετε πόσο φοβερή και τρομερή είναι η φιλαυτία! Ο εγωκεντρικός αρχισυνάγωγος δεν τόλμησε να επιτιμήσει το Χριστό, γι' αυτό κι επιτιμούσε τους ανθρώπους. Στην πραγματικότητα, μέσα του το Χριστό επιτιμούσε, όχι τους ανθρώπους, μ' όλο που η γλώσσα του χρησιμοποιούσε άλλο τρόπο. Γιατί ήταν ένοχοι οι άνθρωποι εδώ; Αν κάποιος έφταιγε για την καλή αυτή πράξη, ήταν η συγκύπτουσα; Γιατί έφταιγε η συγκύπτουσα; Δεν έτρεξε πίσω από το Χριστό για να του ζητήσει θεραπεία. Αντίθετα μάλιστα! Ο Χριστός την κάλεσε κοντά Του και της χάρισε την τέλεια θεραπεία, πέρα από κάθε ελπίδα ή προσμονή που θα είχε από τη συναγωγή. Επομένως είναι σαφές πως αν κάποιος έφταιγε εδώ, αυτός ήταν ο Χριστός. Ο αρχισυνάγωγος όμως δεν τολμούσε να κοιτάξει το Χριστό στα μάτια και να πει: «Είσαι ένοχος», γι' αυτό και γύρισε προς το λαό και κατηγόρησε τους ανθρώπους. Υπάρχει πιο καθαρή και πιο πονηρή υποκρισία; Γι' αυτό κι ο Κύριος τον αποκάλυψε υποκριτή:

«Απεκρίθη ουν αυτώ ο Κύριος και είπεν· υποκριτά, έκαστος υμών τω σαββάτω ου λύει τον βουν αυτού ή τον όνον από της φάτνης και απαγαγών ποτίζει; ταύτην δε, θυγατέραν Αβραάμ ούσαν, ην έδησε ο σατανάς ιδού δέκα και οκτώ έτη, ουκ έδει λυθήναι από του δεσμού τούτου τη ημέρα του σαββάτου;» (Λουκ. ιγ' 15, 16).

Ο Κύριος γνωρίζει τις καρδιές των ανθρώπων. Ήξερε πως ο αρχισυνάγωγος Εκείνον ήθελε να επιτιμήσει, μ' όλο που η γλώσσα του απευθυνόταν στους άλλους. Ο Κύριος το γνώριζε αυτό και δεν επέτρεπε να επιτιμηθούν άλλοι για κάτι που μοναδικός αίτιος ήταν ο ίδιος.

Ο Κύριος είναι λαμπρότερος από τον ήλιο και καθαρότερος από το κρύσταλλο, γι' αυτό και μέσα Του δε χωρούσε υποκρισία. Δεν μπορούσε να υποκριθεί τον ανόητο και να σιγήσει όταν κάποιος άλλος επιτιμάται στη θέση Του. Γι' αυτό και τη στιγμή που οι αδύναμοι άνθρωποι, χωρίς να έχουν καμία ευθύνη, δε μιλούσαν και ανέχονταν να τους επιπλήττουν, ο Κύριος άνοιξε το στόμα Του κι απάντησε στον αρχισυνάγωγο: υποκριτά, του είπε. Μπορούμε να βοηθήσουμε τα ζώα το σάββατο και δεν μπορούμε να βοηθήσουμε τον άνθρωπο; Το βόδι κι ο γάιδαρος δε μένουν ούτε μια μέρα ολόκληρη κλεισμένοι στο σκοτεινό σταύλο, χωρίς να τα βγάλετε έξω στο φως της μέρας και το φρέσκο αέρα. Η γυναίκα αυτή ήταν δεμένη από το σατανά δεκαοκτώ ολόκληρα χρόνια, κι εσύ οργίστηκες επειδή ελευθερώθηκε; Ο σατανάς έχει δέσει εσένα χειρότερα από εκείνη. Αυτήν την έδεσε ώστε το κεφάλι της να φτάνει στα γόνατα. Εσένα σου έδεσε την ψυχή στο Σάββατο. Γιατί δεν αποδεσμεύεσαι; Το Σάββατο έγινε για τους ανθρώπους, ώστε την ημέρα αυτή ο νους τους ν' αφιερώνεται ιδιαίτερα στο θεό. Η θεραπεία της γυναίκας αυτής δε μας θυμίζει το θεό περισσότερο απ' ό,τι το Σάββατο, ή κάθε άλλο Σάββατο, από το Μωυσή ως σήμερα; Δεν είναι σπουδαιότερο το έργο αυτό από το Σάββατο; Δεν μπορείς να δεις πως στέκεσαι μπροστά σε Έναν, που είναι ανώτερος από το Σάββατο; Κι όχι μόνο από το Σάββατο αλλά κι από το ναό (βλ. Ματθ. ιβ' 6); Δεν μπορείς να νιώσεις, ταπεινέ αρχισυνάγωγε, πως ενώπιόν σου είναι ο Κύριος των ψυχών των ανθρώπων; Να ξέρεις, πως οι μέρες κι οι νύχτες περνούν γρήγορα μπροστά στα μάτια Του κι αδειάζουν στην αιωνιότητα.

Προσέξτε πόσο τιμά ο Κύριος για μια ακόμα φορά τη σαστισμένη γυναίκα: την ονομάζει θυγατέρα του Αβραάμ. θέλει όχι μόνο να διακηρύξει την ανωτερότητα της ανθρώπινης ψυχής σε σχέση με τα άλογα ζώα, όπως ο γάιδαρος και το βόδι, αλλά και πόσο ψηλότερα ανέβηκε η πρώτη συγκύπτουσα από τους υποκριτές πρεσβυτέρους

της συναγωγής. Το ότι η γυναίκα αυτή ήταν θεοφοβούμενη, φαίνεται πρώτα πρώτα από το γεγονός ότι, παρά την αναπηρία της, προσπάθησε να πάει στη συναγωγή, για ν' ακούσει το λόγο του Θεού και να προσευχηθεί. Δεύτερο επειδή, μόλις θεραπεύτηκε και στάθηκε όρθια, αμέσως ευχαρίστησε το Θεό.

Ο προπάτοράς μας Αβραάμ ευχαριστούσε το Θεό για όλα. Υπόμεινε βάσανα, χωρίς να μειωθεί ούτε στο ελάχιστο η πίστη του στο Θεό. Γι' αυτό ήταν κι η ίδια αληθινή θυγατέρα τού Αβραάμ, όχι μόνο «εξ αίματος», αλλά και λόγω της υπομονής και της ευλάβειάς της. Ήταν περισσότερο γνήσια απόγονος του πατριάρχη τού Ισραήλ από τον πρεσβύτερο αυτόν που, όπως κι οι άλλοι πρεσβύτεροι, υπερηφανεύονταν επειδή κατάγονταν από τον Αβραάμ. Στην πραγματικότητα αυτός ήταν προδότης του Αβραάμ, ενώ η γυναίκα αυτή ήταν αληθινή θυγατέρα του. Δεν έπρεπε λοιπόν να βοηθηθεί; Έπρεπε το Σάββατο να γίνει εμπόδιο στη θεραπεία της; Το Σάββατο είχε οριστεί ως ημέρα ανάπαυσης: «Ευλόγησε Κύριος την ημέραν την εβδόμην και ηγίασεν αυτήν» (Εξ. κ' 11). Δεν πρέπει όμως ν' αναπαυτεί κι η ψυχή, όπως και το σώμα; Η ψυχή δεν τρέφεται με την αργία και την κατάκλιση, όπως το σώμα, αλλά με έργα καλά, έργα αγάπης, έργα ευάρεστα στο Θεό. Αυτή είναι η πραγματική ανάπαυση της ψυχής, έτσι ανανεώνεται κι ενισχύεται η δύναμή της κι η ευφροσύνη της. Δεν έχει κανένας αντίρρηση ότι την ημέρα αυτή πρέπει να φροντίσουμε τα ζωντανά μας. Πολύ περισσότερο όμως πρέπει να φροντίσουμε και να ευεργετήσουμε τους ανθρώπους.

Ο Κύριος δε μας λέει ότι σε μια γιορτή δεν πρέπει να μεριμνήσουμε για τα βόδια και τα γαϊδούρια μας, πως δεν πρέπει να τα λύσουμε και να τα πάμε για πότισμα. Μας δίνει όμως εντολή πως την πρώτη θέση στη μέριμνα και την ευεργεσιά μας πρέπει να την έχει ο άνθρωπος. Αυτό είναι το νόημα της τήρησης της ημέρας τού Σαββάτου, το πνεύμα τού Νόμου τού Θεού. Με το πνευματικό σκοτάδι και την ηθική νωθρότητα που τους διέκρινε, οι Ιουδαίοι πρεσβύτεροι μόνο το γράμμα τού Νόμου μπορούσαν να δουν και να το θεοποιήσουν. Έτσι ο Νόμος, αντί να γίνει οδηγός στο δρόμο της ζωής, έγινε ένα πτώμα που εκείνοι έσερναν μαζί τους. Αντί ο Νόμος να γίνει αναμμένη λαμπάδα στο σκοτάδι, έγινε κρύα στάχτη σε χρυσό δοχείο, που το προσκυνούσαν όπως οι προπάτορές τους κάποτε το χρυσό μόσχο (Εξ. λβ' 4).

Στην περίπτωση αυτή όμως δεν ήταν ο ζήλος τού Νόμου που ξεσήκωσε τον αρχισυνάγωγο εναντίον τού Χριστού, αλλά η άρρωστη φιλαυτία του. Πώς μπορούσε κάποιος να δείξει στη συναγωγή πως

είναι πιο δυνατός, πιο σοφός και πιο εύσπλαχνος από τον ίδιο; Έκανε μια επίδειξη του ζήλου του για το Νόμο τού Θεού, στα χείλη του όμως διαφαινόταν ένα δηλητήριο που έβγαινε από την άρρωστη καρδιά του. Αυτός ήταν ένας άκομα λόγος για να τον αποκαλέσει ο Κύριος υποκριτή. Με την απάντησή Του, που ήταν οξεία σαν ξίφος και καθαρή σαν ήλιος, ο Κύριος αποστόμωσε όχι μόνο τον αρχισυνάγωγο, αλλά κι όλους τους εχθρούς Του:

«Και ταύτα λέγοντος αυτού κατησχύνοντο πάντες οι αντικείμενοι αυτώ, και πας ο όχλος έχαιρεν επί πάσι τοις ενδόξοις τοις γινομένοις υπ' αυτού» (Λουκ. ιγ' 17). Πόσο εύκολο είναι να υπερασπιστείς ένα έργο που έγινε από αγάπη για τον άνθρωπο! Ο Θεός στέκεται πίσω από τέτοιο έργο ως μάρτυρας και προστάτης. Το καλό έργο δίνει μια ακατανίκητη ευγλωττία στη γλώσσα. Ο Κύριος γνώριζε όλα τα μυστήρια του ουρανού και της γης. Έτσι γνώριζε και το μυστήριο αυτό που αμφισβητήθηκε από τους ολιγόπιστους, εκείνους που αναζητούσαν συνηγόρους τόσο στα καλά όσο και στα πονηρά έργα. Ο Κύριος συμβούλευε τους μαθητές Του: «Όταν δε προσφέρωσιν υμάς επί τας συναγωγάς και τας αρχάς και τας εξουσίας, μη μεριμνάτε πως ή τι απολογήσεσθε ή τι ειπήτε» (Λουκ. ιβ' 11), «ου γαρ υμείς έστε οι λαλούντες, αλλά το Πνεύμα του πατρός υμών το λαλούν εν υμίν» (Ματθ. ι' 20). Παραδειγματιστείτε από τον τρόπο που απάντησε ο πρωτομάρτυρας Στέφανος στους βασανιστές του. Από τον τρόπο που απαντούσαν οι πρώην ψαράδες Πέτρος και Ιωάννης, καθώς κι ο απόστολος Παύλος. Δεν είναι απαντήσεις ανθρώπων αυτές, που τις έμαθαν σε βιβλία, αλλά εκείνων που διδάχτηκαν από το Άγιο Πνεύμα. Δε μιλάνε έτσι οι συνήγοροι κι οι θνητοί άνθρωποι, παρά μόνο ο Θεός.

Ο σοφός βασιλιάς τού παλιού καιρού έδωσε προφητική φωνή σε μια ευαγγελική αλήθεια όταν είπτε: «κακός υπακούει γλώσσης παρανόμων, δίκαιος δε ου προσέχει χείλεσι ψευδέσιν» (Παρ. ιζ' 4). Η απάντηση του Χριστού στον αρχισυνάγωγο ήταν τέτοια, ώστε προκάλεσε ντροπή στους αντιπάλους και χαρά σ' όλους τους ανθρώπους. Χάρηκαν οι άνθρωποι, γιατί είδαν στα λόγια Του μια λάμψη νίκης τού καλού πάνω στο κακό, όπως νωρίτερα είχαν δει την ίδια λάμψη στο θαύμα που έκανε στη συγκύπτουσα, αλλά και σε πολλά άλλα από τα θαύματά Του.

Πας ο όχλος έχαιρεν επί πάσι τοις ενδόξοις τοις γινομένοις υπ' αυτού. Με το που γινόταν κάποιο θαύμα, τα νέα γι' αυτό διαδίδονταν γρήγορα, αλλά σύντομα ακολουθούσε κι ένα δεύτερο θαύμα, κι ένα τρίτο κ.ο.κ. Το ένα θαύμα επιβεβαίωνε και την αλήθεια του προηγούμενου θαύματος. Κι όλα μαζί δημιουργούσαν

ευφορία, έδιναν χαρά στους κατηφείς ανθρώπους κι ελπίδα στους απελπισμένους. Όλα στέριωναν στην πίστη τούς περισσότερο ολιγόπιστους, ενθάρρυναν τους καλούς στο δρόμο του καλού, καθοδηγούσαν εκείνους που περιπλανιούνταν σε δρόμους στραβούς, έσπερναν παντού το λόγο πως ο θεός είχε επισκεφτεί το λαό Του και πως η βασιλεία τού θεού έρχεται.

Η σημερινή ευαγγελική περικοπή περιέχει πολλά νοήματα και πλούσια διδασκαλία, ακόμα κι αν την διαβάσει κανείς πρόχειρα. Έχει όμως και κάποιο εσωτερικό, κάποιο μυστικό νόημα, που είναι ιδιαίτερα διδακτικό για την πνευματική μας ζωή. Η συγκύπτουσα γυναίκα υποδηλώνει τ' αγκυλωμένα μυαλά όλων αυτών που δεν προσεγγίζουν τον Κύριό μας Ιησού Χριστό. Εκείνων που έχουν διεστραμμένο νου και δεν μπορούν με τις δικές τους δυνάμεις να σταθούν απέναντι στο θεό, αλλ' έρπουν διαρκώς στη γη, τρέφονται από τη γη, μαθητεύουν στη γη και χαίρονται στη γη.

Το διεστραμμένο μυαλό είναι ταυτόχρονα και αγκυλωμένο, περιορισμένο. Εξαρτάται από τις αισθήσεις. Τους προγόνους του τους αναζητά μόνο ανάμεσα στα ζώα. Την ευχαρίστησή του τη βρίσκει μόνο στο φαγητό και το ποτό. Δεν ξέρει τίποτα για το θεό και τον πνευματικό κόσμο ή για την αιώνια ζωή κι επομένως δε γνωρίζει τίποτα για την πνευματική, την ουράνια χαρά. Είναι απαρηγόρητο, φοβισμένο, γεμάτο θλίψη και κακία. Ο Κύριος Ιησούς καλεί ένα τέτοιο μυαλό κοντά Του για να το ανορθώσει, να το φωτίσει, να του δώσει χαρά. Αν πάει γρήγορα κοντά Του, όπως η συγκύπτουσα, θ' ανορθωθεί πραγματικά, θα φωτιστεί, θα χαρεί και θα ευχαριστησεί το θεό μ' όλη του τη δύναμη. Αν δεν πάει κοντά Του, θ' αφεθεί στο σκοτάδι και θα πεθάνει μέσα στις αμαρτίες Του, όπως είπε ο Κύριος στους άπιστους Ιουδαίους: «εν τη αμαρτία υμών αποθανείσθε» (Ιωαν. η' 21). Το ίδιο θα γίνει και με την αισθησιακή και κολλημένη στα γήινα ψυχή, που είναι στραμμένη προς τη γη και έρπει στην επιφάνειά της.

Δεν είναι καλύτερα τα πράγματα για την εξασθενημένη και παραλυμένη ψυχή, που δεν πιστεύει πως αυτό που έχει είναι αληθινό, που δεν έχει τη δύναμη ν' απομακρυνθεί από το ψέμα και να προσεγγίσει την αλήθεια. Όταν ακούει την κλήση της αλήθειας, βρίσκει πάντα μια πρόφαση, όπως: «Σήμερα είναι Σάββατο, δεν μπορώ, δεν με κάλεσες μια βολική μέρα» ή «η κλήση σου είναι ξαφνική κι απότομη, δεν μπορώ – έπρεπε να βρεις καλλίτερα λόγια για να με καλέσεις» ή «είμαι νέος, ανήσυχος,

δεν μπορώ – κράτα την κλήση σου ωσότου παίξω λίγο ακόμα με τα ψέματα» ή «έχω γυναίκα και παιδιά, δεν μπορώ – πρέπει πρώτα να φροντίσω γι' αυτά κι έπειτα να με καλέσεις». Κι υπάρχουν και πολλές άλλες δικαιολογίες και προφάσεις, δεκάδες ή και εκατοντάδες.

Το παραλυμένο μυαλό θα βρει πάντα κάποια αληθοφανή κι ανόητη δικαιολογία για να μην ακολουθήσει την αλήθεια. Η αλήθεια όμως κράζει μία, δυο, τρεις φορές και μετά ακολουθεί το δρόμο της. Κι η παράλυτη ψυχή εξακολουθεί να έρπει στο χώμα και θα πεθάνει στις αμαρτίες της. Όποιον αρνείται την κλήση τού Χριστού σ' αυτή τη ζωή, ο θάνατος θα τον βρει ξαφνικά. Θα τον αρπάξει και θα κλείσει πίσω του τις πύλες της επίγειας ζωής. Αυτός δεν έχει πια ελπίδα να ξαναγυρίσει στη ζωή αυτή, να μετανοήσει στη μέλλουσα ζωή ή να λάβει έλεος στην Κρίση τού Θεού.

Ο θάνατος είναι μπροστά μας, όπως μπροστά μας είναι κι η κρίση τού Θεού. Αυτές είναι δυο φοβερές υπομνήσεις σ' εμάς, πως μπροστά μας πρέπει να είναι και η μετάνοια. Αν η μετάνοια δεν προηγηθεί του θανάτου και της Κρίσης τού Θεού, τότε θα μείνει για πάντα μακριά μας. Τώρα είναι στο χέρι μας, τώρα μπορούμε ακόμα να τη χρησιμοποιήσουμε.

Ας βιαστούμε να κάνουμε χρήση της μετάνοιας. Η μετάνοια είναι το πρώτο και σπουδαιότερο φάρμακο της ψυχής τού ανθρώπου. Ας μετανοήσουμε μόνο κι έπειτα θ' ανοίξουν κι άλλες πόρτες και θα μάθουμε τι άλλο πρέπει να κάνουμε. Όσο ο άνθρωπος βρίσκεται στο θνητό σώμα του, η ψυχή του είναι λίγο η πολύ αγκυλωμένη. Ο Χριστός καλεί όλους εκείνους που η ψυχή τους, το πνεύμα κι ο νους τους έχουν αγκυλωθεί. Εκείνος μόνο μπορεί ν' ανορθώσει αυτό που ο μοχθηρός κόσμος έχει στρεβλώσει. «Άντρα», «γυναίκα», «παιδί». Μας καλεί όλους με τα ονόματα αυτά για να μας προσφέρει τη χαμένη αξιοπρέπειά μας, αντί να πει «τυφλέ», «ανάπηρε», «λεπρέ», «ζητιάνε». Μας καλεί κοντά Του, θέλει να μας ανορθώσει, να καθαρίσει το νου μας και να τον κάνει δυναμική σάλπιγγα της δόξας τού Θεού. Έτσι κι εμείς, όταν σαλπίζουμε τη δόξα τού Θεού, θα δοξαστούμε στη βασιλεία των αγίων αγγέλων και των δοξασμένων αγίων στον ουρανό, στη βασιλεία του Χριστού και Θεού μας.

Δόξα και αίνος στον Κύριο και Σωτήρα μας Ιησού Χριστό, μαζί με τον Πατέρα και το Άγιο Πνεύμα, την ομοούσια και αδιαίρετη Τριάδα, τώρα και πάντα και στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

(Απόσπασμα από το βιβλίο «ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟ Γ' – ΟΜΙΛΙΕΣ ΣΤ' Αγίου

Νικολάου Βελιμίροβιτς», Επιμέλεια – Μετάφραση: Πέτρος Μπότσης,
Αθήνα 2014)